

SÖDERTÄLJE KOMMUN Kommunstyrelsen	
2015 -09- 14	
Dnr	Rnr

TJÄNSTESKRIVELSE

2015-09-07

Kommunstyrelsens kontor

Kommunstyrelsen

KS 20150925

Yttrande över slutbetänkandet En kommunallag för framtiden (SOU 2015:24)

Dnr: 15/174

Sammanfattning av ärendet

Södertälje kommun har liksom landets övriga kommuner m fl beretts möjlighet att avge ett yttrande över slutbetänkandet En kommunallag för framtiden (SOU 2015:24), dvs ett förslag till en ny kommunallag. Den nya lagen föreslås i huvudsak träda ikraft den 1 januari 2018.

Förslaget innehåller både nyheter och anpassningar till rådande praxis på olika områden. Utifrån en lagteknisk översyn har struktur och kapitelindelning förändrats gentemot nuvarande kommunallag, bland annat har kapitel om de anställda respektive medborgarna tillkommit. Lagtexten har även bearbetats språkligt för att lagen ska vara tydlig och ha ett modernt språkbruk.

Utöver förslaget till ny kommunallag föreligger också förslag till ändringar i annan lagstiftning liksom ett förslag till en särskild lag för att kunna genomföra försöksverksamhet med majoritetsstyre i kommunerna under nästa mandatperiod.

Kommunstyrelsens kontor har utarbetat ett förslag till yttrande som kommunstyrelsen föreslås anta som Södertälje kommuns svar på remissen.

Beslutsunderlag

Kommunstyrelsens kontors tjänsteskrivelse den 7 september 2015

Förslag till yttrande

Sammanfattning av slutbetänkandet En kommunallag för framtiden (SOU 2015:24), bilaga 1
SKL:s sammanfattande beskrivning av förslagen av den 24 februari 2015, bilaga 2

Ärendet

Slutbetänkandet är omfattande och det är inte möjligt att ge en fullständig beskrivning av de förändringar gentemot nuvarande lagstiftning som föreslås. För att ändå ge en översiktlig bild av förslagen återges nedan de nyheter som lyftes fram i regeringens pressmeddelande när slutbetänkandet presenterades:

Förbättrade förutsättningar för en professionell verksamhet

- Kommun- och landstingsstyrelsen ska kunna ges rätt att fatta beslut som rör andra nämnders verksamhet
- Verksamhet i egen regi ska följas upp på samma sätt som verksamheter som utförs av privata utförare
- De anställda ska ges en tydligare roll i lagen
- Kommun- och landstingsdirektörens uppgifter ska i varje kommun och landsting fastställas i en instruktion
- Möjligheterna att utse styrelseledamöter utan partipolitisk bakgrund i kommunala aktiebolag ska öka

Stärkt rättssäkerhet och kontroll

- Företag och ideella föreningar ska kunna överklaga kommunala beslut genom laglighetsprövning
- Lagen ska skärpas så att olagliga beslut inte verkställs
- Förtroendevalda revisorer ska vara kvar, men ordförande som utses ska väljas från den politiska minoriteten
- Beslut ska anslås på en anslagstavla på den kommunala webbplatsen i stället för på en fysisk anslagstavla

En tydligare koppling mellan EU och kommunerna

- Kommuners och landstings möjligheter att tillhandahålla tjänster av allmänt intresse ska förtydligas
- Det ska tydliggöras att kommuner och landsting ska verka för konkurrensneutralitet och följa EU:s statsstödsregler

Försöksverksamhet med majoritetsstyre

- Kommuners och landstings mandatperiod på försök ska kunna införa majoritetsstyre

En fördjupad bild av förslagen kan man få dels genom betänkandets sammanfattning, bilaga 1, dels genom den redovisning av förslagen som de sammanfattats av Sveriges Kommuner och Landsting (SKL), bilaga 2.

Förslaget till yttrande fokuseras på sådana områden som bedöms vara av särskilt intresse och innebära större förändringar för kommunerna. Merparten av detta torde också vara sådant som flertalet kommuner och vår branschorganisation SKL uppmärksammar i sina yttranden.

Kommunstyrelsens kontors förslag till kommunstyrelsen:

Förslaget till yttrande antas att utgöra Södertälje kommuns yttrande över slutbetänkandet En kommunallag för framtiden (SOU 2015:24).

Martin Andreae
Stadsdirektör

Ola Schön
Kanslichef

Handläggare: Ola Schön
Kanslichef
Stadskansliet
Telefon (direkt): 08-52301929
E-post: ola.schon@sodertalje.se

Beslutet skickas till
Finansdepartementet (Yttrandet)
Akten

YTTRANDE
2015-09-07
Kommunstyrelsen

Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Södertälje kommuns yttrande över slutbetänkandet En kommunallag för framtiden (SOU 2015:24)

Inledning

I stora drag så kan man konstatera att de övergripande grunderna för den nya kommunallagen följer den hittillsvarande lagstiftningen på det kommunala området eller klargör formalian för sådant som är praxis bland kommunerna. I kommunens yttrande berörs inte sådana delar. Det som lyfts fram nedan är de förslag där det bedöms finnas anledning att kommentera särskilt och uttrycka tvekan eller stöd.

Medlemskapets utvidgning

I nuvarande kommunallag definieras medlemskapet i en kommun på så sätt att medlem av en kommun är den som är folkbokförd i kommunen, äger fast egendom eller är taxerad till kommunalskatt där. Med medlemskapet följer rätten att överklaga kommunala beslut men också tillämpligheten av likställighetsprincipen och andra rättigheter som är knutna till medlemskapet.

Nu föreslås att medlemskapet utvidgas så att även en juridisk person som bedriver näringsverksamhet från ett fast driftställe i kommunen eller en ideell förening vars styrelse har säte i kommunen, eller som bedriver verksamhet i kommunen, ska kunna vara medlem av kommunen.

Förändringen av begreppet kommunmedlem kan innebära vissa problem att fastställa vilka juridiska personer som ska anses bedriva näringsverksamhet i kommunen, liksom från och med när de gör detta. Detsamma gäller ideella föreningar som bl a kan ha verksamhet av varierande karaktär i flera olika kommuner. Detta kan medföra svårigheter att fastställa vilket subjekt som egentligen är kommunmedlem och därmed har rätt att överklaga de kommunala besluten. Det innebär även ett steg bort från den funktion av medborgartalan som rätten att överklaga i huvudsak har haft.

Förslaget innebär att flera parter än tidigare ges rätt att överklaga kommunala beslut. Detta kan komma att medföra ett ökat antal överklaganden. Då laglighetsprövningar som överklagandena föranleder kan vara tidsödande finns en uppenbar risk att kommunernas beslutsprocesser påverkas negativt genom segslitna rättsprocesser.

Utvidgningen av medlemskapet med juridiska personer som bedriver näringsverksamhet från fast driftställe och ideella föreningar är en förändring som Södertälje kommun ställer sig tvekan inför och därför avstyrker.

Vidgade möjligheter till laglighetsprövning

I nuläget går det inte att laglighetspröva beslut med hänvisning till att de inte är i överensstämmelse med god ekonomisk hushållning eller kravet på en ekonomi i balans. Denna begränsning föreslås nu tas bort. En tänkbar följd av detta är att budgetbeslut eller andra beslut som har ekonomiska konsekvenser skulle kunna överklagas. Detta skulle kunna få en negativ inverkan på kommunal planering och verksamhet, av samma skäl som anförts ovan – nämligen risken för att det på besluten följer upprepade och segdragna rättsprocesser. Södertälje kommun avstyrker därför den föreslagna förändringen.

Kommunstyrelsens ställning stärks

Med stöd i nuvarande lagstiftning har kommunstyrelsen möjlighet att föreslå nämnder åtgärder som skulle behöva vidtas, men det är inte möjligt för kommunstyrelsen att också fastställa dessa åtgärder inom respektive nämnds verksamhetsområde.

Nu föreslås kommunfullmäktige kunna ge kommunstyrelsen befogenheter att fatta beslut som rör andra nämnders verksamhet. Detta gäller dock inte myndighetsutövning eller ärenden som rör enskilda. Bland annat nämns sådant som ekonomiska direktiv, t ex ett anställningsstopp, för att kunna påverka det kommunalekonomiska läget. Kommunstyrelsen ska också kunna vara den instans som faller avgörandet när två eller flera nämnder med ansvar inom samma verksamhetsområde inte kommer överens.

Denna förändring ger kommunstyrelsen ökade möjligheter att snabbare påverka kommunens verksamhet, men ställer samtidigt krav på tydlighet i de befogenheter som kommunfullmäktige ska besluta att ge kommunstyrelsen. Södertälje kommun tillstyrker förslaget.

Försök med majoritetsstyre

I betänkandet ingår ett förslag till en särskild lag för att möjliggöra försök med majoritetsstyre under kommande mandatperiod. Utredning har visat att 20 % av kommunstyrelseordförandena är intresserade av en sådan försöksverksamhet. Den föreslagna formen för majoritetsstyre innebär att kommunstyrelsen skulle besättas enbart av företrädare för det parti/de partier som utgör majoritet. Nämnderna i övrigt skulle tillsättas på vanligt sätt. På så sätt förväntas en större tydlighet i politiken och bättre förutsättningar för den öppna debatten i kommunfullmäktige.

För att majoritetsstyre ska kunna införas krävs två tredjedels majoritet i fullmäktige för ett sådant system. Att eventuellt besluta om att avveckla en försöksverksamhet kräver dock endast enkel majoritet. Förslaget innebär inte någon förändring av de allmänna befogenheter en kommunstyrelse har enligt lagförslaget. Det föreslås också särskilda regler för att de partier som inte har ledamöter eller ersättare i styrelsen ska ges tillgång till information om styrelsens arbete och pågående ärenden samt övrigt administrativt stöd.

Det är väsentligt att oppositionspartierna även under en försöksverksamhet genom tydlig lagstiftning försäkras en god insyn i kommunstyrelsens arbete. Det är dock varje enskild kommun som beslutar om formerna för oppositionspartiernas insyn.

Inför en eventuell försöksperiod med majoritetsstyre bör först analyseras hur denna styrelseform i kommunerna kan komma att koordineras med förslaget om att stärka kommunstyrelsens ställning.

Webbaserad anslagstavla

Förslaget innebär att det som reglerar den fysiska anslagstavlan tas bort. Nu ska en anslagstavla i stället återfinnas på kommunens webbplats, på vilken man bl a ska tillkännage fullmäktiges sammanträden. Likadant försvinner skyldigheten att i ortstidning kungöra fullmäktiges sammanträden.

Detta är ett förslag som ligger i tiden men som behöver finslipas i varje kommun så att all nödvändig information verkligen publiceras på webbens anslagstavla och att denna ges en utformning som lyfter fram den som en särskild del av webbplatsen.

Delegering till presidierna

Förslaget innebär att det ska vara möjligt att formellt delegera beslutanderätt till nämndernas presidium. Tidigare lagstiftning har riktats in på att delegering ska vara möjlig till ett utskott, en ledamot eller en anställd. Detta är en bra förändring som underlättar möjligheterna att fatta beslut av mer formell karaktär.

Delegering till inhyrd personal

I likhet med vad som nu gäller kommer det inte att vara möjligt att delegera beslutsfattande till personer som inte är formellt anställda av kommunen. Det förekommer dock att kommuner behöver hyra in personal från bemanningsföretag under en avgränsad period, t ex på en chefsposition. Att det då inte är möjligt att delegera sådana beslut som normalt vilar på en sådan chefsposition kan orsaka problem kring beslutsfattandet inom berörd del av förvaltningen. Detta är därför ett område som behöver utredas ytterligare så att möjligheterna att också kunna delegera beslut till en sådan inhyrd person ses över.

EU-rätten

Med tanke på den stora inverkan EU och EU:s rättsliga regler har på kommunerna är det bra att förslaget till kommunallagen inkluderar sådana grundläggande befogenheter och begränsningar som följer på EU-rätten. Det gäller bl a kommunernas rätt att tillhandahålla allmänna tjänster men också skyldigheter att tillämpa reglerna om statsstöd och konkurrensneutralitet.

Avtal

Det är betydelsefullt att möjligheten till samarbeten mellan kommunerna underlättas. I det nya upphandlingsdirektivet inom EU öppnas möjligheter till sådan samverkan genom avtal kommuner emellan. Detta kan behöva bearbetas mer i kommunallagen än vad som nu föreligger i förslaget så att samverkan kan förverkligas på ett effektivt sätt.

Program med riktlinjer och mål

Redan nu finns en skyldighet att för varje mandatperiod anta ett program med mål och riktlinjer för uppföljning av kommunal verksamhet som bedrivs av privata utförare. Nu föreslås att det också ska tas fram samma typ av program för sådan verksamhet som kommunen själv bedriver, men som också kan bedrivas av privata utförare. Detta är bra och garanterar att uppföljande jämförelser mellan olika utförare görs samma sätt och på samma grund. Men det är betydelsefullt att program med mål och riktlinjer i varje kommun ska kunna utformas på ett sätt som knyter an till kommunens generella former för uppföljning och styrning.

Revision

Denna mandatperiod har vi i Södertälje kommun besatt ordförandeposten i revisionen med en representant för oppositionspartierna. Så var dock inte fallet under föregående mandatperiod. I det nu liggande förslaget föreslås att till ordförande ska väljas en revisor från den politiska minoriteten. Detta förhållande är vanligt bland landets kommuner, men en lagstiftning om att ordförandeskapet ska tillfalla den politiska minoriteten är en markering som stärker uppfattningen om revisionens objektiva oberoende i kommunerna.

Ett särskilt kapitel om de anställda

Kommunernas anställda belyses i liten omfattning i nuvarande kommunallag. Förslaget innehåller nu ett särskilt kapitel om de anställda och den ledande tjänstemannens roll. Detta är bra. Bland annat formuleras lagtexten kring den direktören, ledande tjänstemannen, på ett sådant sätt att det är tydligt att denna ledarroll inte längre är möjlig att fördela på flera personer. I lagförslaget ingår också att en särskild instruktion ska fastställas för direktören. Kommunstyrelsen i Södertälje antog våren 2015 en sådan instruktion för stadsdirektören. Även om kommunerna måste ha största möjliga frihet att själva organisera sin förvaltning är det bra att ramverket för den högsta kommunala tjänstemannaledningen är likartat från kommun till kommun.

Lagteknisk översyn

Förslaget till ny kommunallag innehåller bland annat en ny kapitelindelning, innebärandes att lagen kommer att bestå av totalt tretton kapitel istället för de nuvarande tio. Bland annat föreslås nya kapitel angående

- a. De anställda.
- b. Medborgarna.
- c. Kommunal samverkan.
- d. Överlämnande av kommunala angelägenheter.

Även språket har genomgått en översyn för att få en tydligare och mer modern språkdräkt och förslaget innebär bl.a. att

- a. Begreppen *anslå* och *behörighet* föreslås utgå.
- b. Vissa begrepp föreslås moderniseras;
- c. *funktionshinder* föreslås ersättas med *funktionsnedsättning*,
- d. *förrätta* och *äga rum* föreslås ersättas med *hålla*,

- e. *han* föreslås ersättas med mer könsneutrala begrepp; dock inte *hen* (!)
- f. *vunnit laga kraft* föreslås ersättas med *fått laga kraft*, och
- g. *vård* föreslås ersättas med *skötsel*.
- h. Begreppen *föreskrifter*, *lag* eller *annan författning* och *kungöra* bör användas mer stringent.
- i. Även begrepp som uttrycker lagens personkretsar bör användas mer stringent, bl.a. föreslås *nyttjarna* ersättas med *brukarna*.

I sak ställer sig Södertälje kommun positiv till att utredningen genom den lagtekniska översynen vill utforma lagen så att den både tillgodoser behovet av effektivitet och professionalitet i verksamheten. Dock bör det ytterligare analyseras om det inte vore möjligt att uppnå samma resultat genom att inarbeta de nya föreslagna kapitlen i de befintliga dito och därmed bibehålla en redan väl inarbetad och hos kommunerna välkänd lagstruktur.

Boel Godner

Kommunstyrelsens ordförande

Den kommunala verksamheten har förändrats

Sedan den nuvarande kommunallagen trädde i kraft 1992 har samhället genomgått stora förändringar. Urbaniseringen har fortsatt liksom it-utvecklingen. Globaliseringen och EU-medlemskapet påverkar allt mer den kommunala verksamheten. Utvecklingen mot ett allt mer fragmenterat partisystem har fortgått. Allt fler kommuner och landsting styrs av stora koalitioner eller har ett oklart parlamentariskt läge.

Omvärldsförändringar och ideologiska ställningstaganden har motiverat kommuner och landsting att i allt större utsträckning reformera sina organisationer. Reformarbetet har inneburit att mål- och resultatstyrning tillämpas i allt större utsträckning, som ett alternativ till den traditionella detaljstyrningen av den kommunala verksamheten. Beställar- och utförarorganisation var under en period intressant. Målstyrningen har även gett upphov till en mer aktiv uppföljning av kommunal verksamhet. Allt mer verksamhet sköts av privata utförare. Den kommunala organisationen kräver i större utsträckning anställda med olika former av specialistkompetens.

Kommuner och landsting har flera olika roller. De är ansvariga för centrala välfärdstjänster, myndighetsutövare, samhällsbyggare, arbetsgivare, upphandlare och demokratiska arenor för olika former av beslutsfattande. Kommunallagen ska bidra till att dessa olika roller kan hanteras på ett effektivt och rättssäkert sätt. Det kan konstateras att nuvarande lag reglerar mycket om rollen som demokratisk arena medan frågor om rättssäkerhet och arbetsgivarrollen är mera sparsamt reglerade. Ska kommuner och landsting fungera som attraktiva arbetsgivare, attrahera alla de olika professioner som behövs för en kommunal verksamhet och garantera en rättssäker hantering av ärenden behöver lagen stärkas i dessa avseenden.

Bättre förutsättningar för en ändamålsenlig organisation

Styrelsen har en särställning bland nämnderna genom att den förutsätts ha en ledande och samordnande roll. Detta kommer till uttryck genom styrelsens särskilda uppgifter i beredningsprocessen, inte minst när det gäller budgetbehandlingen. Styrelsen kan dock inte tvinga någon annan nämnd att vidta en viss åtgärd.

Utredningen har gjort en enkät som visar att en stor grupp av ordförandena i kommun- och landstingsstyrelserna efterfrågar mer rättsliga befogenheter till styrelsen. Utredningen föreslår därför att fullmäktige ska få rätt att föreskriva att styrelsen ska få fatta beslut rörande andra nämnders verksamhet. Det är fullmäktige som bestämmer om, och i så fall, på vilka områden det ska få ske. Styrelsen ska dock inte kunna ges rätt att fatta beslut som rör andra nämnders myndighetsutövning eller ärenden som i övrigt rör enskilda.

En rätt att delegera ärenden även till presidiet i nämnder ska också införas eftersom det i många fall kan finnas ett praktiskt behov av sådan delegation.

Utredningen föreslår också ändringar i kommunallagen för att klargöra att det är möjligt att använda en beställar-utförarorganisation.

Försöksverksamhet med majoritetsstyre

Utredningen har efter enkäten kunnat konstatera att en betydande minoritet av ordförandena i kommun- respektive landstingsstyrelserna efterfrågat en möjlighet att pröva ett system med majoritetsstyre. Utredningen föreslår mot denna bakgrund en lag som ska möjliggöra en försöksverksamhet med majoritetsstyre under mandatperioden 2018–2022. Fullmäktiges beslut om en försöksverksamhet ska fattas av en kvalificerad majoritet senast den 31 december 2017. Om systemet införs ska fullmäktige i ett särskilt reglemente ange hur oppositionen ska ges insyn i styrelsens arbete och administrativt stöd i övrigt.

Styrning och uppföljning av verksamhet i egen regi

Efter förslag i utredningens delbetänkande har en skyldighet för fullmäktige införts i kommunallagen att anta ett särskilt program med mål och riktlinjer för verksamhet som bedrivs av privata utförare. Programmet ska även ange hur uppföljning ska ske. Fullmäktige ska varje mandatperiod anta ett sådant program. Enligt utredningen finns skäl att låta programmet omfatta även verksamhet som bedrivs i egen regi. Om uppföljning av privata utförare exempelvis sker med besök med en viss frekvens bör övervägas om samma modell ska tillämpas för verksamhet i egen regi. Utredningen föreslår därför att programmet även ska omfatta egenregiverksamhet. Det är dock endast sådan verksamhet som skulle kunna överlåtas till privata utförare som omfattas av programmet. Exempelvis ska tillsyn och myndighetsutövning som måste utföras i egen regi inte omfattas av programmet.

De anställda

De anställda är en central del av den kommunala verksamheten. I kommunallagen finns endast en mycket begränsad reglering av de anställda. Ur ett medborgarperspektiv är det en brist att lagen inte tydligare reglerar hur den kommunala organisationen faktiskt fungerar. I kommunallagen bör de anställda därför synliggöras. Utredningen föreslår därför att det i kommunallagen ska anges att det är styrelsen som utser direktören i kommunen eller landstinget. Direktören ska ha den ledande ställningen bland personalen och vara chef för den förvaltning som finns under styrelsen. Direktören ansvarar för att det finns ett underlag till beslut i samtliga ärenden som styrelsen ska behandla och svarar för att styrelsens beslut verkställs. Styrelsen ska i en instruktion fastställa hur direktören ska leda förvaltningen under styrelsen samt direktörens övriga uppgifter. Vilka frågor som direktören ska ansvara för kan variera mellan kommuner och landsting. Detta är något som får avgöras lokalt.

Utredningen har övervägt att ge de anställda en i kommunallagen fastslagen beslutanderätt, men bedömt att nackdelarna med en sådan reglering överväger fördelarna. Reglerna om delegation av beslutanderätt till den anställde bör dock förenklas genom att det inte ska vara ett ovillkorligt krav att alla beslut som fattats på delegation anmäls till nämnden. Beslut som inte behöver anmälas ska, om de kan överklagas genom laglighetsprövning, dokumenteras i särskilda protokoll som tillkännages på den kommunala anslagstavlan.

Styrelseledamöter i kommunala aktiebolag

Styrelsen i ett kommunalt aktiebolag består ofta av ledamöter från de politiska partierna. Det är möjligt att utse även ledamöter utan partipolitisk bakgrund men med exempelvis särskild branschkunskap. Ett stort antal kommuner och landsting har i dag ledamöter i sina bolagsstyrelser utan partipolitisk bakgrund. En förutsättning för att så ska vara möjligt är dock ett mycket brett partipolitiskt stöd i fullmäktige. Om en begränsad minoritet kräver det måste valet ske proportionellt. Utredningen anser att det finns ett värde i att, särskilt i aktiebolag som bedriver verksamhet affärsmässigt, lättare kunna utse ledamöter med annan än partipolitisk bakgrund. Utredningen föreslår därför att fullmäktige kan besluta att utseendet av en minoritet av styrelseledamöterna i kommunala aktiebolag ska kunna utses utan att lagen om proportionellt valsätt ska tillämpas. Om fullmäktige väljer att använda sig av möjligheten ska riktlinjer antas där fullmäktige klargör vilken kompetens och erfarenhet ledamöter i sådana styrelser ska ha.

En kommunallag i bättre samklang med EU-rätten

EU-rätten påverkar den kommunala verksamheten på ett stort antal områden. I exempelvis rollen som myndighetsutövare ska kommuner och landsting tillämpa olika former av EU-rättsliga regler. Den påverkar främst andra lagar än kommunallagen. EU:s konkurrens- och statsstödsregler kan dock påverka den kommunala kompetensen och möjligheten att organisera sin verksamhet.

Organisationsfriheten påverkas främst av upphandlingsreglerna. De har setts över i särskild ordning och berörs därför inte närmare av utredningen. Vad gäller den kommunala kompetensen har utredningen analyserat statsstödsreglernas påverkan i allmänhet och reglerna om s.k. tjänster av allmänt ekonomiskt intresse, SGEI, i synnerhet. Utredningen kan konstatera att statsstödsreglerna både inskränker den kommunala kompetensen men också ger större möjligheter att lämna stöd än kommunallagen. Statsstödsreglernas betydelse bör därför markeras tydligare i kommunallagen. Många av de tjänster som kommuner och landsting utför kan vara SGEI-tjänster enligt EU-rätten. Enligt utredningens bedömning förfogar kommuner och landsting över de verktyg och kan vidta de åtgärder som behövs för att utnyttja reglerna om SGEI. Enligt utredningen bör det ändå tas in en reglering om detta i kommunallagen, dels av pedagogiska skäl, dels för att tydliggöra att kommuner och landsting har denna befogenhet. I förhållande till EU markeras också kommunernas och landstingens betydelse för välfärdssektorn. I ett europeiskt perspektiv avviker Sverige nämligen från den vanligtvis rådande ordningen att det huvudsakligen är staten som har ansvar för välfärden. Ett utpekande i lagstiftning är ett förtydligande av kommunernas och landstingens roll för tillhandahållande av framför allt välfärdstjänster på det sätt som avses i artikel 36 i EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna (rättighetsstadgan). Utredningen anser att den kommande upphandlingsmyndigheten ska ges i uppdrag att bistå med vägledning om SGEI-regelverket och statsstödsreglerna i övrigt.

För att förebygga konflikter mellan kommuner och landsting och det privata näringslivet föreslår utredningen att det i kommunallagen ska föras in ett målsättningsstadgande. Enligt det ska kommuner och landsting, när de agerar på en marknad, verka för att uppträda konkurrensneutralt. Detta ska gälla om inte annat följer av lag eller annan författning.

Laglighetsprövning

Kommunala besluts laglighet, men inte lämplighet, kan överklagas av alla kommun- och landstingsmedlemmar till domstol. Enligt utredningens mening är ordningen för laglighetsprövning i princip tillfredsställande. Nuvarande system där endast juridiska personer som

äger fastigheter ges klagorätt innebär dock att flera juridiska personer som kan sägas ingå i den kommunala gemenskapen inte har talerätt. Utredningen anser därför att kretsen medlemmar bör vidgas till juridiska personer som bedriver näringsverksamhet från fast driftställe i kommunen eller landstinget. Vidare bör ideella föreningar som har sitt säte eller bedriver verksamhet i kommunen och landstinget ges talerätt.

Utredningen föreslår också att budgetbeslut som endast kan bli föremål för en begränsad laglighetsprövning, t.ex. beslut att åberopa synnerliga skäl för att inte balansera budgeten eller för att inte reglera ett negativt balanskravsresultat, ska kunna prövas fullt ut.

Verkställighet och rättelse av kommunala beslut

Ett kommunalt beslut som kan överklagas genom laglighetsprövning får verkställas innan det har fått laga kraft, även om det har överklagats. En individuell prövning ska dock göras och verkställighet får inte ske om särskilda skäl talar emot det. I ett fåtal, men principiellt viktiga fall, har beslut verkställts på ett sätt som gjort det omöjligt att rätta dem. Det har bl.a. handlat om avknoppningar av kommunal verksamhet till underpris. För att förhindra detta anser utredningen att reglerna om verkställighet av beslut i kommunalagen ska skärpas. Att ett beslut inte kan rättas ska vara ett skäl för att beslutet inte ska få verkställas förrän det fått laga kraft.

En webbaserad kommunal anslagstavla

Kommuner och landsting är skyldiga att på en fysisk anslagstavla bl.a. kungöra tid och plats för fullmäktiges sammanträden och tillkännage att protokoll över beslut har justerats. Eftersom alla kommuner och landsting använder sina webbplatser för att kommunicera med medborgarna bör denna ersättas med en anslagstavla på varje kommuns, landstings och kommunalförbunds webbplats. Dessa webbaserade anslagstavlor ska och får ge ytterligare information än vad som ges på de fysiska anslagstavlor. Kommuner, landsting och kommunalförbund ska vara skyldiga att även på annat sätt göra innehållet på anslagstavlor tillgängligt för dem som exempelvis inte har tillgång till internet.

En förbättrad kommunal revision

Systemet med att de förtroendevalda revisorerna har ansvar för både effektivitets- och redovisningsrevision ska behållas. Deras oberoende och professionalitet bör stärkas ytterligare inom ramen för nuvarande ordning. I detta syfte föreslås att ordföranden för revisionen, om sådan utses, ska väljas från den politiska minoriteten. Förslaget till revisionens budget ska vidare upprättas av fullmäktiges presidium. De sakkunniga ska ges rätt att yttra sig när fullmäktige behandlar revisionens budget.

I övrigt föreslås vissa tekniska förändringar av systemet i syfte att underlätta revisionsprocessen.

Lagteknisk översyn

Utredningen har gjort en lagteknisk översyn av lagen och föreslår en helt ny omarbetad lag. Syftet med översynen har varit att utifrån ett medborgarperspektiv utforma en tydlig och språkligt moderniserad lagstiftning. Lagen har fått en ny struktur och ytterligare tre kapitel. Särskilda kapitel föreslås för de anställda, medborgarna, kommunal samverkan och överlämnande av kommunala angelägenheter. Särregleringarna för Stockholms läns landsting och Stockholms kommun har i stor utsträckning mönstrats ut.

Konsekvenser av förslagen

Utredningen har försökt att utarbeta en lag för att stärka såväl effektivitet som rättssäkerhet i den kommunala verksamheten. Centralt har bl.a. varit att tydliggöra regelverket om ledning och styrning genom bestämmelser om grundläggande uppgifter och en instruktion för direktören. Ett särskilt kapitel om de anställda skapar ökad tydlighet om de anställda i kommunallagen. Genom att på detta sätt öka transparensen kan förslagen bidra till en professionell förvaltning och motverka risken för korruption. Utredningen föreslår ett särskilt kapitel om medborgarna och att kretsen som kan överklaga kommunala beslut ska vidgas. På detta sätt stärks rättssäkerheten och kommuners och landstings roll som demokratiska arenor.

En tydlig EU- och it-anpassning är vidare förslag som syftar till att anpassa lagen till ett modernt samhälle.

Utredningen har vissa förslag t.ex. slopade krav på annonsering i ortstidning, som kan bidra till minskade kostnader för kommuner och landsting, dessutom gör utredningen bedömningen att flera förslag också kan tänkas bidra till en mer effektiv verksamhet.

Ikraftträdande

Den nya kommunallagen föreslås i huvudsak träda i kraft den 1 januari 2018.

Juridiska avdelningen
Helena Linde

En kommunallag för framtiden

Utredningen ”En kommunallag för framtiden” som letts av den särskilde utredaren Johan Höök överlämnar sitt slutbetänkande den 31 mars 2015. Under arbetets gång har också delbetänkandet ”Privata utförare – kontroll och insyn” (SOU 2013:53) överlämnats. Förslagen i det delbetänkandet har lagts till grund för lagstiftning genom propositionen ”Privata utförare av kommunal verksamhet” (prop. 2013/14:118). Lagen (2014:573) trätt i kraft per den 1 januari 2015.

Slutbetänkandet kommer enligt uppgift att remitteras under våren 2015 och beräknas pågå t.o.m. oktober 2015. Förslagen sammanfattas nedan.

Organisationsfrågor

1. Styrelsens ställning stärks

Fullmäktige föreslås få besluta att styrelsen ska kunna fatta beslut om vissa frågor som rör andra nämnders verksamhet. Det ska dock inte kunna gälla nämndernas myndighetsutövning eller ärenden som i övrigt rör enskilda.

2. Möjlighet till underställd nämnd tas bort

Fullmäktige föreslås inte längre kunna besluta att en nämnd ska vara underställd en annan nämnd. Fullmäktige ska inte längre kunna föreskriva att en lokal nämnd eller en nämnd som är underställd en annan nämnd inte får väcka ärenden i fullmäktige.

3. Utrymmet för beställar-utförarnämnder förtydligas

Förtydligande som innebär att fullmäktige föreslås få besluta att en nämnd ska tillhandahålla tjänster åt en annan nämnd. Fullmäktige föreslås också få möjlighet att besluta att en nämnd inte ska anvisas några medel, d.v.s. hänvisas till nettoanslag.

4. Försöksverksamhet med majoritetsstyre

En lag om försöksverksamhet med majoritetsstyre i kommuner och landsting föreslås. Möjligheten föreslås gälla för mandatperioden 2018–2022. Enligt förslaget ska fullmäktige garantera insyn för de partier som finns representerade i fullmäktige, men som inte har ledamöter i styrelsen genom ett reglemente. I detta ska klargöras ska att alla partier ska ges en god tillgång till information om styrelsens arbete, pågående ärenden och administrativt stöd i övrigt.

5. Program om mål och riktlinjer

En skyldighet för fullmäktige att för varje mandatperiod anta ett program för mål och riktlinjer för uppföljning av verksamhet som bedrivs av privata utförare har införts och trätt i kraft.

I slutbetänkandet föreslås programskyldigheten utvidgas till all sådan verksamhet som kommunen eller landstingen själv bedriver – men som också kan bedrivas av privata utförare.

Enligt förslaget ska det i programmet också anges hur sådana mål och riktlinjer samt föreskrifter i lag eller annan författning ska följas upp.

6. Instruktion för direktören

Styrelsen ska utse en direktör. Direktören ska ha den ledande ställningen bland personalen och vara chef för den förvaltning som finns under styrelsen. Styrelsen får besluta att direktören ska ha en annan benämning.

Direktören ska ansvara för att det finns ett underlag till beslut i samtliga ärenden som styrelsen ska behandla och svarar för att styrelsens beslut verkställs. Styrelsen ska i en instruktion fastställa hur direktören ska leda förvaltningen under styrelsen. Instruktionen ska också fastställa direktörens övriga uppgifter.

7. Delegation

Nämnden ska besluta om i vilken utsträckning beslut som har fattats med stöd av delegation ska anmälas till den. Beslut som inte anmäls ska protokollföras särskilt, om beslutet får överklagas genom laglighetsprövning.

I kommunallagen ska införas en möjlighet för nämnderna att delegera beslutanderätt till sina presidier.

8. Bisysslor

I kommunallagen ska det finnas en hänvisning till bestämmelsen i regeringsformen om skyldigheten för den som utför offentliga förvaltningsuppgifter att iaktta saklighet och opartiskhet. Det ska också i lagen finnas en hänvisning till bestämmelserna om bisysslor i lagen om offentlig anställning.

9. Bemanning i bolagsstyrelser

Fullmäktige ska kunna besluta att minoriteten av ledamöterna i en styrelse i ett kommunalt aktiebolag ska kunna utses på annan än partipolitisk grund. Hur ledamöter ska utses ska regleras i särskilda riktlinjer.

EU-rätt, konkurrens och marknader

1. *Förhållandet till EU-rätten förtydligas*

Det ska förtydligas att kommunernas och landstingens möjligheter att utöva sina befogenheter kan begränsas av EU-rätten. De gäller om inte annat följer av reglerna om statsstöd.

2. *Tjänster av allmänt intresse – i förhållande till kompetensen*

Det ska i kommunallagen anges att kommuner och landsting inom sina befogenheter får tillhandahålla tjänster av allmänt intresse enligt unionens fördrag.

- 3. *Betydelsen av att verka konkurrensneutralt***
I kommunallagen ska föras in ett målsättningsstadgande. Enligt det ska kommuner och landsting, när de agerar på en marknad, verka för att uppträda konkurrensneutralt. Detta ska gälla om inte annat följer av lag eller annan författning.
- 4. *Vägledningsfunktion hos upphandlingsstödet förslås***
Upphandlingsstödet ska ges uppgiften att vägleda kommuner och landsting som avser att ge ett stöd. Utredningen föreslår att fem miljoner kronor avsätts till den verksamheten fr.o.m. budgetåret 2016.

Utvidgat medlemskap

- 1. *Ett företag med fast driftställe föreslås bli kommunmedlem***
Juridiska personer som bedriver näringsverksamhet från ett fast driftställe i en kommun eller i ett landsting ska vara medlem i den kommunen eller landstinget.
- 2. *En ideell förening med verksamhet föreslås bli kommunmedlem***
Ideell förening ska vara medlem i kommun och i landsting, om föreningens styrelse har säte i kommunen eller i landstinget eller om föreningen bedriver verksamhet där.
- 3. *Vissa unionsmedborgare (som inte får folkbokföras) föreslås få medlemskap...***
En unionsmedborgare som är bosatt i kommunen eller landstinget men enligt folkbokföringslagen inte ska folkbokföras där, ska också vara medlem i kommunen eller landstinget. Fullmäktige får besluta att en sådan unionsmedborgare också ska kunna lämna medborgarförslag.
... och rösta i kommunala folkomröstningar
Lagen om kommunala folkomröstningar ska ändras så att en unionsmedborgare som är bosatt i kommunen eller landstinget men inte ska folkbokföras där, också ska kunna delta i kommunala folkomröstningar.

Laglighetsprövning

- 1. *Större möjlighet till laglighetsprövning av budgetbeslut***
Enligt dagens regler går det inte – med hänvisning till att ett beslut innebär ett befogenhetsöverskridande eller strider mot lag – att laglighetspröva beslut med hänvisning till krav på god ekonomisk hushållning, balanskravet eller reglerna för resultatutjämningsreserver. Den begränsning i vilka prövningsgrunder som kan tillämpas vid laglighetsprövning för vissa budgetbeslut ska tas bort.

Nuvarande prövningsgrunder ska behållas men förtydligas och redigeras språkligt.

2. ***Snävare utrymme att verkställa överklagade beslut***

Reglerna om verkställighet och rättelse av beslut i kommunallagen ska skärpas. Att ett beslut inte kan rättas ska vara ett skäl för att beslutet inte ska få verkställas förrän det fått laga kraft.

Anslagstavlan digitaliseras

1. Det ska på en anslagstavla på respektive kommuns, landstings eller kommunalförbunds webbplats tillkännages att protokollet över ett beslut justerats. Där ska också fullmäktiges sammanträden tillkännages. Den fysiska anslagstavlan ska utgå.
2. Tillkännagivanden av delegationsbeslut som inte ska anmälas till nämnd, ska anslås på kommunens, landstingets eller kommunalförbundets anslagstavla.
3. Föredragningslistor inkl. kallelsen till fullmäktige och nämnder får anslås på anslagstavlan. Den digitala anslagstavlan får användas också för annan information som skull meddelats på en fysisk anslagstavla.
4. Kommuner, landsting och kommunalförbund ska på anslagstavlan i den utsträckning de bestämmer publicera justerade protokoll som förts vid ett sammanträde med fullmäktige eller en nämnd, om det inte finns hinder i lag eller annan författning, dvs. främst regler om sekretess och skydd för personuppgifter. Det ska på anslagstavlan upplysas om hur man överklagar beslut enligt kommunallagen.
5. Anslagstavlan ska vara lättillgänglig och kunna särskiljas från övrigt innehåll på kommunens, landstingets eller kommunalförbundets webbplats.
6. Kommuner, landsting och kommunalförbund ska i sina lokaler eller på annan plats ge allmänheten möjlighet att ta del av innehållet på anslagstavlan.
7. Nuvarande skyldighet att lämna en kungörelse till varje ledamot och ersättare ska benämnas som en skyldighet att kalla var och en av dessa till sammanträde.
8. Skyldigheterna att i ortstidning kungöra fullmäktiges sammanträden och tillkännage justering av landstingens beslutsprotokoll ska upphöra.
9. Regeln om att bevis om anslagsdagen ska tecknas på protokollet eller utfärdas särskilt ska tas bort.

10. I kommunalförbund med förbundsdirection ska det sammanträde vid vilket budgeten fastställs tillkännages på kommunalförbundets anslagstavla minst en vecka före sammanträdesdagen.
11. Lagen om vissa anslag på kommuns anslagstavla ska upphävas.
12. Lagen om kommunala indelningsdelegerade ska ändras till följd av utredningens förslag om bl.a. anslagstavlan. Tillkännagivanden om sammanträden ska ske på de kommunala anslagstavlor och inte i ortstidning. Ledamöterna ska på valfritt sätt kallas till sammanträdena.
13. Lagen om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser ska ändras med anledning av utredningens förslag om webbaserad anslagstavla. Tillkännagivanden om samordningsförbundets sammanträden och justerade protokoll ska ske på en för samordningsförbundet egen webbaserad anslagstavla. I förbundsordningen ska regleras på vilken webbplats som samordningsförbundets anslagstavla finns, dvs. på en egen eller på någon av de samverkande kommunernas eller landstingens.
14. Bestämmelserna i PBL om tillkännagivande av beslut om att anta, ändra eller upphäva en regionplan ska ändras så att det ska ske på förbundets anslagstavla enligt bestämmelserna i kommunallagen.

Revision

1. ***Beredningsansvaret för revisorernas budget***
Fullmäktiges presidium föreslås uttryckligen ges ansvaret för att bereda förslaget till budget för revisorer.
2. ***Obligatorisk yttranderätt för revisorernas sakkunniga***
De sakkunniga ska alltid beredas tillfälle att yttra sig när fullmäktige behandlar revisionsberättelsen. De ska också ha rätt till upplysningar från nämnder och fullmäktigeberedningar.
3. ***Ordföranden i revisionen alltid väljas ur minoriteten***
Om en revisor utses till ordförande bland revisorerna ska denna utses från den politiska minoriteten.
4. ***"Spegling" av valbarhetshindret för revisorer***
Idag är fullmäktiges ledamöter och ersättare inte valbara som revisorer. Nu föreslås motsvarade valbarhetshinder också gälla omvänt. Revisorer föreslås därmed inte heller vara valbara som ersättare eller ledamot i fullmäktige.

5. ***Handläggning i fullmäktige av årsredovisning och ansvarsfrihet i omvänd ordning***
Godkännande av årsredovisningen föreslås ske innan fullmäktige tar ställning till frågan om ansvarsfrihet.
6. ***Möjlighet att fyllnadsvälja revisor utvidgas***
Avgår en revisor som valts proportionellt idag kan fyllnadsval inte ske. Den inskränkningen föreslås nu tas bort.
7. ***Begreppsjustering***
Begreppet årsbokslut ska ersättas med årsredovisning.

Den lagtekniska översynen

1. ***En genomgripande teknisk bearbetning av kommunallag föreslås.***
I denna bearbetning ingår fyra nya kapitel för;
  - a. De anställda.
  - b. Medborgarna.
  - c. Kommunal samverkan.
  - d. Överlämnande av kommunala angelägenheter.
2. ***Effekten av att valbarhet upphört föreslås fördröjas***
Enligt dagens regler upphör ett förtroendeuppdrag direkt när en förtroendevald inte längre är valbar. Det händer exempelvis om personen folkbokförs i en annan kommun. Nu föreslås en uppmjukning som innebär att uppdraget ska upphöra automatiskt först efter det fullmäktigesammanträde som inträffar efter det att valbarheten upphört. Det ger fullmäktige lite längre tid att utnyttja möjligheten att besluta att den förtroendevalde får ha kvar sitt uppdrag för återstoden av mandattiden.
3. ***Tidigare tillträde efter omval och extraval***
Fullmäktige föreslås få besluta att de förtroendevalda som väljs efter det att ett omval, ett extra val eller en förnyad sammanräkning har hållits, kan tillträda vid en tidigare tidpunkt än två månader efter att omvalet, extra valet eller sammanräkningen avslutats. De förtroendevalda vars uppdrag upphör i och med att omvalet, extra valet eller sammanräkningen har avslutats, upphör vid den tidpunkt de nyvalda förtroendevalda tillträder sina uppdrag.
4. ***Ersättarna i en styrelse föreslås vara minst fem.***
Förslaget innebär en skärpning av dagens regel som säger att styrelsen bör bestå av minst fem ledamöter och lika många ersättare.
5. ***Klargörande av att nämndberedningar kan bestå av andra än förtroendevalda***
Det ska uttryckligen framgå att nämnden till en nämndberedning får välja även andra än förtroendevalda.
6. ***Mindre justeringar i reglerna om kommunalförbunds förbundsordningar föreslås***
Kraven på vad kommunalförbundens förbundsordningar ska innehålla bör ändras i vissa begränsade avseenden.
7. ***Krav på att budgethandlingar och årsredovisning ska finnas på webbplatsen***
Krav på att årsredovisningen och förslaget till budget ska hållas tillgängliga för allmänheten på kommunernas och landstingens webbplatser föreslås införas.

8. **Alla föreslås kunna använda titeln borgarråd, men måste vara valbara i kommunen**

En förtroendevald som fullgör sitt uppdrag på heltid eller betydande del av heltid får benämnas borgarråd. En sådan förtroendevald ska uppfylla de villkor för valbarhet som gäller för andra förtroendevalda i kommunallagen. Utöver borgarråd får kommunalråd, landstingsråd m.fl. tidigast väljas av fullmäktige vid första sammanträdet efter det att val av fullmäktige har hållits i hela landet.

9. **Enhetlig reglering för borgarråd och kommunal resp. landstingsråd**

Utöver borgarråd ska kommunalråd, landstingsråd m.fl. som inte är ledamot i fullmäktige närvara vid fullmäktiges sammanträde. De får delta i överläggningarna och framställa förslag men inte delta i besluten.

10. **Istället för att ange att Stockholms kommun ska ha 101 ledamöter i fullmäktige knyts kravet till antalet röstberättigade samtidigt som gränsen höjs så att endast Stockholms kommun träffas**

I kommuner med över 600 000 röstberättigade ska antalet fullmäktigeledamöter bestämmas till minst 101.

11. **Terminologin i kommunallagen justeras.**

- a. Begreppen *anslå* och *behörighet* förslås utgå.
- b. Vissa begrepp föreslås moderniseras;
- c. *funktionshinder* föreslås ersättas med *funktionsnedsättning*,
- d. *förrätta* och *äga rum* föreslås ersättas med *hålla*,
- e. *han* föreslås ersättas med mer könsneutrala begrepp; dock inte hen (!)
- f. *vunnit laga kraft* föreslås ersättas med *fått laga kraft*, och
- g. *vård* föreslås ersättas med *skötsel*.
- h. Begreppen *föreskrifter*, *lag* eller *annan författning* och *kungöra* bör användas mer stringent.
- i. Även begrepp som uttrycker lagens personkretsar bör användas mer stringent, bl.a. föreslås *nyttjarna* ersättas med *brukarna*.

Om kapitelindelningen och förändringar inom respektive kapitel

Första kapitlet anger grunderna för den kommunala verksamheten och tar upp de mest grundläggande principerna om kommunal självstyrelse och demokrati. En ny bestämmelse om att beslutanderätten utövas av valda församlingar tillförs kapitlet. En hänvisning till regeringsformens regler om saklighet och opartiskhet förs in.

Andra kapitlet om kommunala angelägenheter samlar bestämmelserna, eller hänvisningar till bestämmelserna om den kommunala kompetensen och kommunala principer. Bestämmelser som kopplar kommunallagen till EU-rätten förs in i kapitlet.

Tredje kapitlet handlar om organisation och verksamhetsformer för kommuner och landsting tillsammans en översikt av kommunala organ och verksamhetsformer.

Fjärde kapitlet samlar liksom tidigare bestämmelserna om de förtroendevalda. Partistödsreglerna flyttas till detta kapitel.

Femte kapitlet samlar liksom tidigare bestämmelserna om fullmäktige. Även bestämmelserna om fullmäktiges uppgifter ska finnas i detta kapitel.

Sjätte kapitlet samlar bestämmelser om styrelsen och övriga nämnder så samma sätt som tidigare.

Sjunde kapitlet är nytt och behandlar de anställda. Där finns de nya bestämmelserna om direktören. Tidigare bestämmelser om anställdas valbarhetshinder flyttas, jäv för de anställda och bestämmelserna om delegation till anställda flyttas till detta kapitel. Det ska också finnas en hänvisning till de (oförändrade) materiella bestämmelserna om skyldighet för anställda att lämna upplysningar vid fullmäktiges sammanträden och till revisorer samt om bisysslor för anställda. Bestämmelserna om partssammansatta organ och närvarorätt för personalföreträdare blir kvar i kapitel sju.

I det nya kapitlet om medborgarna ska samlas bestämmelserna om medborgarnas möjligheter att påverka, dvs. regler om medlemskap, medlemmarnas rättigheter, rösträtt, medborgarförslag, folkinitiativ, brukarinflytande, självförvaltningsorgan, mötesoffentlighet, handlingsoffentlighet, anslagstavlan, tillkännagivande av protokoll, kommunala föreskrifter, insyn och information. Kapitlet föreslås innehålla de materiella bestämmelserna eller hänvisningar till de materiella bestämmelserna som reglerar dessa frågor.

I det nya kapitlet om kommunal samverkan ska samlas bestämmelserna om kommunalförbund och gemensam nämnd.

I det nya kapitlet om överlämnande av kommunala angelägenheter ska samlas bestämmelserna om överlämnande till kommunala bolag, stiftelser och föreningar samt till privata utförare, som i huvudsak trädde i kraft den 1 januari 2015.

I ekonomikapitlet ska anges i en tydligare tidsordning än i nuvarande kommunallag, genom att bestämmelserna om budget kommer först, därefter regler om bl.a. hantering av över- och underskott och slutligen hanteringen av räkenskaperna.

I revisionskapitlet samlas bestämmelserna om den kommunala revisionen. Bestämmelserna om revisionens uppgifter placeras före bestämmelserna som reglerar hur revisorerna väljs. Jävsbestämmelserna ska anpassas till vad som gäller för övriga förtroendevalda.

I kapitlet om laglighetsprövning inarbetas bl.a. de förändringar som hänger samman med det utvidgade medlemskapet.

Hänvisningar till nuvarande kommunallag eller bestämmelser i den ska ersättas med hänvisningar till den föreslagna kommunallagen eller bestämmelser i den. Hänvisningen i bibliotekslagen till nuvarande 2 kap. 1 § KL om den allmänna

kommunala kompetensen ska ändras till att hänvisa till 2 kap. 1 och 2 §§ i den föreslagna kommunallagen. Hänvisningarna till kommunallagens delegationsbestämmelser i 26 kap. 7 § miljöbalken, 12 § lagen om skydd mot olyckor, 14 § livsmedelslagen, 15 § lagen om foder och animaliska biprodukter, 8 § lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel, 26 § lagen om brandfarliga och explosiva varor, 6 § lagen om kontroll av ekologisk produktion och 9 § lagen om sprängämnesprekursorer ska göras enhetligare när de ändras och hänvisningar görs till den nya kommunallagen. Hänvisningen i 6 kap. 5 § lagen om vissa kommunala befogenheter till nuvarande 6 kap. 33 § KL ska avse 6 kap. 37 § och 7 kap. 5 § i den föreslagna kommunallagen. Hänvisningar till juridiska personer enligt nuvarande 3 kap. 16–18 b §§ KL ska ändras till 10 kap. 2–5 och 7 §§ i den föreslagna kommunallagen.

Övergångsbestämmelser

Den nya kommunallagen ska träda i kraft den 1 januari 2018. Genom lagen upphävs kommunallagen (1991:900) och lagen (1970:462) om vissa anslag på kommuns anslagstavla.

Bestämmelserna om att fullmäktige får välja förtroendevalda som fullgör sitt uppdrag på heltid eller betydande del av heltid vid första sammanträdet efter det att val av fullmäktige har hållits i hela landet, ska dock tillämpas första gången i andra kommuner än Stockholms kommun och i landstingen efter det att nästa ordinarie val har hållits i landet.

Bestämmelserna om att förtroendevalda som fullgör sitt uppdrag på heltid eller betydande del av heltid ska uppfylla valbarhetsvillkoren för att bli valda, ska dock tillämpas första gången efter det att nästa ordinarie val har hållits i landet.

Bestämmelserna om att en revisor inte kan bli valbar som ledamot i fullmäktige, ska dock tillämpas första gången efter det att nästa ordinarie val har hållits i landet.

Bestämmelserna om när fullmäktige får besluta att de nyvalda förtroendevalda ska tillträda sina förtroendeuppdrag efter ett omval, extra val eller förnyad sammanräkning, ska dock tillämpas första gången efter det att nästa ordinarie val har hållits i landet.

Bestämmelserna om att förtroendevalda som fullgör sitt uppdrag på heltid eller betydande del av heltid ska närvara vid fullmäktiges sammanträden och möjligheten för dem att framställa förslag men inte delta i besluten, ska dock tillämpas första gången i andra kommuner än Stockholms kommun och i landstingen efter det att nästa ordinarie val har hållits i landet.

Bestämmelserna om antalet ersättare i styrelsen, ska dock tillämpas första gången efter det att nästa ordinarie val har hållits i landet.

Bestämmelserna om ordförande i revisionen, ska dock tillämpas första gången efter det att nästa ordinarie val har hållits i landet.

Äldre bestämmelser gäller fram till dess nästa ordinarie val har hållits i landet för underställda nämnder som fullmäktige beslutat om före ikraftträdandet.

Äldre bestämmelser gäller fram till dess nästa ordinarie val har hållits i landet om att fullmäktige får föreskriva att en lokal nämnd inte får väcka ärenden i fullmäktige.

Äldre bestämmelser gäller fortfarande för överklagande av beslut som har tillkännagetts före ikraftträdandet.

Lagen om försöksverksamhet med majoritetsstyre ska träda i kraft den 1 juli 2017 och gälla till den 31 december 2022.

Ändringarna i lagen om folkomröstningar, lagen om kommunala indelningsdelegerade och lagen om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser och övriga följdändringar i andra författningar ska träda i kraft den 1 januari 2018.